

TRUNCUS

Controlling wealth, advising through evolution.

Nieuwsbrief

Juni 2015 / nr. 27

IN DEZE EDITIE

1/ Voorwoord

2/ Uw kunstcollectie en de fiscus

1/ VOORWOORD

In samenwerking met Evelien Hoorens, echtgenote van Panamarenko, organiseert Truncus op 16 juni een ontbijtsessie bij Hoorens Koffiebranderij. Onder de titel *“Een kopje koffie uit de kunst”*, geven Miek Vandecasteele en Kaat Gunst, Estate Planners bij Truncus, een uiteenzetting over de fiscale gevolgen van het collecteren van kunst. Het is duidelijk dat ook collecties in het vizier van de fiscus komen te liggen. In navolging van de ontbijtsessie geven we in deze nieuwsbrief een kort overzicht van de items die aan bod komen. Met uw concrete vragen kunt u vanzelfsprekend altijd bij onze specialisten terecht.

We wensen u graag, al dan niet met een fijne kop koffie, veel leesplezier.

2/UW KUNSTCOLLECTIE EN DE FISCUS

Kunstcollecties

Het verzamelen en tonen van kunst is een eeuwenoud fenomeen. Reeds in Romeinse geschriften werd er melding gemaakt van privéverzamelaars die hun collectie openstelden voor een ruimer publiek. Privéverzamelaars voelden toen, net als nu, typisch een maatschappelijke verantwoordelijkheid, gekoppeld aan hun kunstbeleving.

Met de eigendom van een kunstcollectie komen enkele belangrijke fiscale gevolgen. We bundelen er enkele van.

Fiscale gevolgen van de uitbouw van uw privéverzameling

DE AANKOOP VAN EEN KUNSTWERK

Wanneer u kunst aankoopt in een Belgische galerie zal er afhankelijk van de rol van de galerie 6 of 21% BTW verschuldigd zijn. De aankoop van kunst bij een Belgisch veilinghuis, zal onderhevig zijn aan 21% BTW. Er wordt aangenomen dat een veilinghuis optreedt als commissionair. De verkoop zal eveneens onderworpen zijn aan het vast registratierecht van 50 EUR.

De aankoop van kunstwerken heeft geen andere fiscale gevolgen. In de theorie kan de belastingadministratie zich wel vragen stellen bij de herkomst van de gelden waarmee de aankoop gefinancierd werd.

DE VERKOOP VAN EEN KUNSTWERK

Indien bij de verkoop een meerwaarde wordt gerealiseerd dan is de meerwaarde niet belastbaar in hoofde van de privépersoon ervan uitgaand dat deze verkoop kadert in het normaal beheer van privaat patrimonium (dit is handelen als een goed huisvader zonder abnormale risico's te nemen).

Of een transactie kadert in het normaal beheer van privaat patrimonium is vaak een feitenkwestie. Aspecten die de beoordeling kunnen beïnvloeden zijn het speculatief en repetitief karakter van dergelijke transacties. Een dergelijke meerwaarde wordt in de personenbelasting aanzien als divers inkomen, welke een belasting van 33% ondergaat.

BRUIKLEEN, BEWAARGEING EN DE VERHUUR VAN EEN KUNSTWERK

Bij bruikleen en bewaargeving wordt door de eigenaar van het werk in principe geen vergoeding gevraagd. Dit zijn overeenkomsten 'om niet' en hebben fiscaal geen impact. Indien de eigenaar een werk of een deel van zijn collectie verhuurt, dan ontvangt hij een vergoeding.

Dergelijke huurinkomsten worden in de personenbelasting als een roerend inkomen aanzien. Het netto roerend inkomen is belastbaar aan 25%. Van het bruto-inkomen kunnen werkelijke (en bewijsbare) kosten afgetrokken worden. Men kan eveneens gebruik maken van een kostenforfait. Indien op regelmatige basis kunstwerken worden verhuurd, kan de verhuur van kunst aanzien worden als een BTW-plichtige activiteit.

KUNST AANHouden IN DE VENNOOTSCHAP

Ondanks het feit dat kunst op kantoor medewerkers inspireert, de werklust verhoogt en algemeen bijdraagt tot een

aangename werkomgeving, is de fiscus van oordeel dat kunst niet bijdraagt tot de winst van de vennootschap. Het is bijgevolg niet toegestaan om de aanschafwaarde van de kunstwerken af te schrijven.

Indien u toch overweegt kunst ten toon te stellen op de werkvloer, lijkt het vanuit fiscaal oogpunt beter de werken privé aan te kopen.

Uw kunstcollectie en de erfbelasting

Kunst maakt deel uit van de nalatenschap van de overledene. Afhankelijk van de waarde van de gehele nalatenschap zal meer erfbelasting verschuldigd zijn. Het tarief in rechte lijn bedraagt maximaal 27%. Erfbelasting wordt geheven op de verkoopwaarde van de werken op het moment van overlijden. Een waardebeoordeling van een kunstkenner kan discussies met de fiscus vermijden.

Per testament is het mogelijk om kunstwerken of de volledige collectie na te laten aan één van de erfgenamen, al dan niet met opgelegde beperkingen. De kunstcollectie kan eveneens nagelaten worden aan een museum of Stichting. Er dient echter steeds rekening gehouden te worden met de reserve van de erfgenamen. Dit is het minimaal erfdeel dat door de wet bepaald is.

Om te vermijden dat de erfgenamen erfbelasting dienen te betalen op de kunstwerken, is het steeds mogelijk om deze tijdens het leven de kunst te schenken.

Overdrachtstechnieken

DE HANDGIFT

Materiële roerende goederen kunnen mits handgift overgedragen worden. Een handgift is een vormvrije en belastingsvrije gift, die tot stand komt door de materiële overdracht van het goed. De handgift is niet onderhevig aan erfbelasting indien deze verricht werd meer dan drie jaar voor het overlijden van de schenker.

Een geschrift dat de overdracht bevestigt, is niet noodzakelijk. In de praktijk is een geschreven bewijs wel aan te raden. Een geschreven document kan als bewijs dienen tussen verschillende erfgenamen of om aan de fiscus te weerleggen dat de handgift niet geschiedde binnen de drie jaar voor het

overlijden van de schenker. Bovendien laat het document toe om de handgift in extremis te registreren, mits betaling van 3 of 7% schenkbelasting.

Ten gevolge de voorwaarde van materiële overdracht is een handgift met voorbehoud van vruchtgebruik niet mogelijk. Indien kunst via handgift overgedragen wordt, kan de schenker in principe geen controle meer uitoefenen over het geschonken goed en mag het goed zich niet meer bevinden in de woning van de schenker. De begiftigde zal eveneens de verzekering moeten onderschrijven.

Het is weliswaar mogelijk om een beheervolmacht op te maken. De vraag is of met een dergelijke volmacht het principe 'donner et retenir ne vaut' niet ondergraven wordt.

SCHENKING MET VOORBEHOUD VAN VRUCHTGEBRUIK

Indien een goed met voorbehoud van vruchtgebruik geschonken wordt aan de begiftigde, dan behoudt de schenker zich de vruchten, het genot en de controle voor tot aan zijn overlijden of tot afstand gedaan wordt van dit vruchtgebruik. Een schenking met voorbehoud van vruchtgebruik dient steeds voor (een Belgische of buitenlandse) notaris verleden te worden. Een buitenlandse notaris dient geen schenkbelasting te heffen. Een Belgische notaris wel. Na een schenking voor buitenlandse notaris dient de schenker een periode van drie jaar te overleven vooraleer de schenking vrijgesteld is van erfbelasting. Een schenking van roerende goederen voor Belgische notaris is niet onderhevig aan de drie-jaars periode.

BEHOUD VAN EENHEID VAN DE COLLECTIE EN BEHOUD VAN CONTROLE OVER DE COLLECTIE

De burgerlijke maatschap

Het is de wens van veel families om kunstwerken of een collectie in zijn geheel successievaardig over te dragen aan de volgende generatie met behoud van controle. Met een maatschap zal de eenheid van de kunstcollectie minstens bewaard worden tot aan het overlijden van de ouders. Wanneer men aan deze wensen wil voldoen heeft men nood aan een juridische structuur. De burgerlijke maatschap komt tegemoet aan deze wensen.

De burgerlijke maatschap is een contract tussen twee of meer personen, waarbij iets in gemeenschap gebracht wordt. De maatschap heeft een burgerlijk doel. Dit betekent dat geen handelsactiviteit mag ondergebracht worden in een maatschap. De maatschap heeft geen afgescheiden vermogen, daar het een vennootschap is zonder rechtspersoonlijkheid. Fiscaal is een maatschap transparant. De maatschap is niet aan vennootschapsbelasting onderhevig.

Hetgeen wat ingebracht wordt vormt een georganiseerde onverdeeldheid. De spelregels die van toepassing zijn op deze georganiseerde onverdeeldheid kunnen vrij vastgelegd worden. Op inbrengen van roerende goederen in een burgerlijke maatschap zijn geen registratierechten verschuldigd.

Aan het hoofd van de maatschap staat een zaakvoerder. Deze zaakvoerder wordt statutair benoemd. De statuten kunnen eveneens in een opvolgend zaakvoerder voorzien. De statuten kunnen ervoor zorgen dat de zaakvoerder onafzetbaar is, tenzij hij met zijn eigen afzetting zou instemmen.

De maatschap is een zeer discreet instrument gezien deze geen publicatieverplichting kent. De oprichting kan onderhands gebeuren.

Het louter oprichten van de burgerlijke maatschap zal uw erfgenamen geen erfbelasting besparen. De deelbewijzen van de maatschap dienen al dan niet met voorbehoud van vruchtgebruik geschonken te worden teneinde de erfbelasting te mijden. Dergelijke schenking dient steeds bij notariële akte te gebeuren. Een akte verleden voor buitenlandse notaris, impliceert dat de schenker nog drie jaar dient te leven vooraleer de geschonken vermogensbestanddelen vrij van erfbelasting zijn overgegaan.

De Private Stichting

Een Private Stichting wordt in het leven geroepen ter verwezenlijking van een belangeloos doel. Het samenhouden van een kunstcollectie kan een dergelijk belangeloos doel zijn. De Stichting kan geen voordelen verschaffen aan de oprichters en bestuurders. Elke uitkering die de Stichting doet dient te kaderen in de verwezenlijking van haar belangeloos doel. De afgifte van een kunstcollectie aan een Private Stichting is in de regel een definitieve afgifte.

Stichtingen dienen steeds opgericht te worden bij authentieke akte. Het kan een authentieke akte betreffen die verleden wordt tijdens het leven of een authentiek testament, waarbij de Stichting opgericht wordt na het overlijden van de Stichter. Legaten aan een Stichting ondergaan het gunsttarief van 8,5% erfbelasting.

Een Stichting komt pas ten einde eens het belangeloos doel verwezenlijkt is.

Een Private Stichting is onderworpen aan de rechtspersonenbelasting. Jaarlijks is de Private Stichting de taks ter vergoeding van de successierechten verschuldigd van 0,17% op het vermogen van de Stichting.

De Stichting van Openbaar Nut

Stichtingen waarbij het belangeloos doel van filantropische, levensbeschouwelijke, artistieke, pedagogische of culturele aard is, kunnen bij koninklijk besluit erkend worden als Stichting van Openbaar Nut. Een Stichting van Openbaar Nut is de taks ter vergoeding van de successierechten niet verschuldigd.

Is de fiscus op de hoogte van uw collectie?

BESTAAT ER EEN KADASTER VAN KUNSTWERKEN?

Er bestaat voornamelijk geen kadaster, waarin staat wie eigenaar is van welk kunstwerk. Ook als er ten gevolge een transactie volgrecht verschuldigd is, dient niet doorgegeven te worden tussen welke partijen de transactie plaatsvond.

Dit laat niet na dat kunst moet aangegeven worden in de successie.

Indien de verkoopopbrengst van de werken die niet aangegeven werden in de successie herbelegd worden in bijvoorbeeld onroerend goed en de fiscus stelt zich vragen met welke gelden dit onroerend goed gefinancierd werden, dan kan een vraag om inlichtingen gesteld worden. Ook banken kunnen vragen naar de herkomst van de middelen.

MELDINGSPLICHT VAN VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJEN

Belgische verzekeringsmaatschappijen zijn verplicht bij een overlijden van de verzekeringsnemer de verzekeringen door te geven die afgesloten werden op zijn naam. Indien de collectie bijgevolg verzekerd werd tegen diefstal of brand, dan zal de maatschappij dit binnen de maand doorgeven aan de fiscus. Deze meldingsplicht geldt niet voor buitenlandse maatschappijen.

ANDERE MIDDELEN

Een ambtenaar van FOD Financiën kan aanwezig zijn op openbare veilingen en heeft toegang tot sociale media. Indien u kunst ter beschikking stelt aan musea, wordt vaak de naam van de eigenaar vermeld.

Conclusie

Net zoals er bij de uitbouw van privécollecties niet over één nacht ijs gegaan wordt wat het inhoudelijk aspect betreft, dient men eveneens doordacht om te gaan met de aanschaf, eigendom en overdracht van een collectie.

Het is Truncus' ervaring dat gepassioneerd en actief met een kunstcollectie omgaan, gepaard gaat met belangrijke fiscale implicaties. De regel van de kunst is ook hier om met doordachtzaamheid en op basis van goed advies de juiste beslissingen te nemen.

Blijf op de hoogte van de actualiteit.
Lees onze nieuwsbrieven & nieuwsberichten op
www.truncus.eu
& volg ons op linkedin.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever: Katrien Yde | Spinnerijstraat 12 | 9240 Zele, België | katrien.yde@truncus.eu
Redactie: Kaat Gunst, Miek Vandecasteele, Koen Steeland, Stefaan Vanden Berghe, Pieter Van Neste, Katrien Yde & Isabelle Verhoye